

REFERAT

Bestyrelsesmøde i Verdensarv Stevns

Tirsdag d. 26.06.2018 kl. 18.00-20.30 i Tinghuset, Algade 8, 4660 St. Heddinge.

Indkaldte mødedeltagere

Bestyrelse	Anette Mortensen, Stevns Kommune Jan Jespersen, Stevns Kommune Mikkel Lundemann Rasmussen, Stevns Kommune (afbud) Steen Nielsen, Stevns Kommune Line Krogh Lay, Stevns Kommune Lars Kirdan, Østsjællands Museum (afbud) Ole Vive, Østsjællands Museum Kathrine Hendriksen, Stevns Turistforening Charlotte Mannstaedt, Stevns Erhvervsråd Michael Loft, Lokal Referencegruppe Verdensarv Stevns
Direktør	Tove Damholt, Verdensarv Stevns
Observatører	Bjørn Voltzmann, Stevns Kommune (afbud) Berith Burkandt, Stevns Kommune
Referent	Naja Habermann, Verdensarv Stevns

Velkommen til Ole Vive.

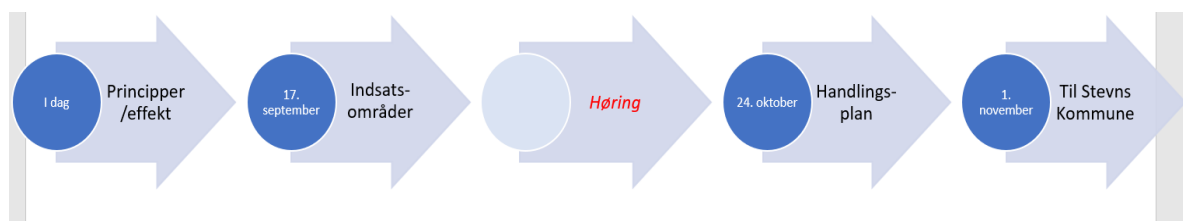
Temadrøftelse

Verdensarven Stevns Klint skal skabe udvikling. I Forvaltningsplan for Stevns Klint 2017-2020 er der formuleret tre grundlæggende principper for denne udvikling:

- Bæredygtighed. At skabe en udvikling med fokus på naturens bæredygtighed såvel som den sociokulturelle og økonomiske bæredygtighed til glæde for nuværende og kommende generationer.
- Medejerskab. At skabe et lokalt, regionalt, nationalt og internationalt medejerskab til Stevns Klint som UNESCO Verdensarv.
- Udvikling. At Verdensarven kan virke som en løftestang, der skaber en positiv økonomisk og erhvervsmæssig udvikling, bosætning og generel branding af kommunen for kommunen og dens borgere.

Hvad forstår vi ved disse principper og hvilke effekter ønsker vi at opnå gennem disse principper for udvikling?

Drøftelsen indledes med et oplæg fra direktøren og skal danne baggrund for præcisering af indsatsområder og aktiviteter til handlingsplan for Verdensarv Stevns 2019.

Tidsplan for handlingsplan 2019.

Direktøren introducerede først principperne for verdensarvsarbejdet samt koblingen til FN's verdensmål og hovedtemaerne i forvaltningsplanen: Verdensarv, natur, bæredygtig turisme, partnerskaber.

Bestyrelsens input til temadrøftelsen:

Charlotte Mannstædt: Der er behov for en tydelig, strategisk bestyrelse og klare rammer for sekretariatets arbejde.

Michael Loft: Bæredygtighed skal operationaliseres. Fx i forhold til hvor meget besøgspress forskellige områder kan bære. Lokalt medejerskab skal vægtes. Udvikling afhænger af hvor mange turismepenge, der kommer tilbage til Stevns.

Ole Vive: Bæredygtighed er varm luft, hvis man ikke sætter handling bag.

Steen Nielsen: Principperne er gode. Mål: Lokale identitet, kendskab til den lokale historie, stolthed af den egn man bor på. En stevnsk stolthed og identitet. At alle lokale skal kende vores egn og kan fortælle om den, ligesom på fx Bornholm.

Lene Krogh Lay: vi mangler konkrete målsætninger. Savner strategi for kendskab (inkl. skoleklasser), biodiversitet, turisme.

Charlotte Mannstædt: Efterlyser input fra bestyrelsen til strategi.

Anette Mortensen: Lad os være ambitiøse og fokusere på hvordan vi fører det ud i livet.

Michael Loft: Bæredygtigheden udmøntes i de nye retningslinjer.

Line Krogh Lay: Bæredygtighed skal ses som en helhed for hele kommunen – hvad ønsker vi at passe på. Medejerskab starter med kendskab. Første prioritet er kendskab og medejerskab.

Anette Mortensen: Partner og venneprogram er vigtige skridt på vejen til medejerskab.

Steen Nielsen: Bæredygtighed kan være idéen om at gøre Stevns Klint til stedet hvor man går hen til fods. Vi skal se oplevelsen og formidlingen som en del af turen undervejs til selv attraktionen.

Charlotte Mannstædt: Information skal komme drypvis mange steder. Strategi for bæredygtig transport – hvordan bevæger man sig rundt på en konkret bæredygtig måde.

Jan Jespersen: Boesdal bliver indgangsporten til verdensarven. Bifalder tanken om at stille bilerne et stykke væk fra selve attraktionen. Når danskerne bliver stolte af området øges lokal stolthed.

Ole Vive: Tænk snarere i storhed og stilhed end bæredygtig trafik langs klinten.

Line Krogh Lay: Efterlyser sammenhængende stier til klinten, dvs. der skal tænkes sammenhæng med resten af kommunen. Vi skal slå på langsommeligheden, ikke korttidsturisterne.

Charlotte Mannstædt: Vi skal skabe konkrete projekter, der viser hvad vi mener med principperne.

Ole Vive: Ved vi hvor mange borgere i Stevns Kommune der har set Stevns Klint? For at mærke storheden skal man have oplevet den.

Line Krogh Lay: Oplagt at involvere Naturcentret som et led i den lokale forankring.

Generel diskussion: verdensarv er ikke kun lagserien men en samlet effekt i hele Stevns.

I forhold til at udbrede kendskab, fortalte direktøren at der er indgået samarbejde med Visit Syd-sjælland-Møn om e-learning indsats om verdensarv, der vil blive tilbudt verdensarvspartnerne, de grønne i l'er (de lokale turistinformationer).

Bestyrelsen ønsker at blive inddraget samlet i relevant planarbejde herunder særligt kommuneplan. Sekretariatet og Stevns Kommune afklarer hvordan dette kan ske.

1. Dagsorden

Til godkendelse.

Dagsorden godkendes med tilføjelse af at nyt punkt "Meddelelser til bestyrelsen" efter punktet "Referater".

2. Referater

Referat fra sidste bestyrelsesmøde vedhæftet.

Referat fra møde i Geologisk Referencegruppe vedhæftet.

Til orientering.

Kommentar til referat fra den Geologiske Referencegruppe: Hvordan gives tilladelser til geologisk prøvetagning? Er procedurerne tilstrækkelige?

Tove Damholt: Tilladelser gives af Østsjællands Museum og Verdensarv Stevns. Procedurerne for uautoriseret prøveindsamling er drøftet af den Geologiske Referencegruppe, som arbejder videre på løsninger med fokus på samarbejde og oplysning.

Referaterne blev herefter taget til efterretning.

3. Meddelelser til Bestyrelsen

Der ventes fortsat svar på fondsansøgningerne, der er fortsat positiv og interesseret dialog. Plan for kommunikation om svar fra fonde er klar.

Verdensarv Stevns rolle i det videre arbejde med besøgscenter er endnu ikke afklaret.

Meddelelserne blev herefter tages til efterretning.

4. Forretningsorden

Forslag til forretningsorden er udarbejdet jf. beslutning på bestyrelsesmøde d. 4. april. I forhold til udkast præsenteret på sidste møde henledes opmærksomheden særligt på forslag kørselsgodtgørelse (sidste afsnit i §2), tavshedspligt (§3) og suppleanter (§6).

Til drøftelse og beslutning.

Bestyrelsen besluttede, at suppleanter deltager på lige vilkår med bestyrelsesmedlemmerne i møder såfremt bestyrelsesmedlemmer ikke har mulighed for at deltage i mødet samt at alle suppleanter efter ønske kan komme på bestyrelsens mailingliste og få tilsendt materiale samtidig med bestyrelsesmedlemmer. Herefter blev forretningsordenen godkendt.

5. Regnskabsopfølgning

Baseret på saldobalance pr. 4/6 2018 forventes et årsresultat kr. 41.000. Foreningens egenkapital pr. 1/1 2018 er kr. -19.094. Regnskabsopfølgningen viser en række mindre justeringer i forventet forbrug for hele året set i forhold til budget. På konto 2070 Øvrig monitoring forventes en besparelse på kr. 30.000 da persontællerne er billigere end budgetteret. På konto 1805 Hjemmeside forventes en merudgift på kr. 25.000 til etablering af ny hjemmeside jf. meddelelser til bestyrelsen.

Til orientering.

Direktøren orienterede om regnskabsopfølgningen, som herefter blev taget til efterretning.

6. Partnerprogram og produktprogram

Mere end 70 virksomheder, foreninger og organisationer er nu tilmeldt partnerprogrammet. De første certificerede produkter præsenteres d. 29. oktober. Partnerprogram med tilhørende produktprogram udvikles og drives i samarbejde med Stevns Erhvervsråd. Aktiviteterne fokuseres i 2018 på netværk (facilitere møder mellem partnere), digital synlighed (TripAdvisor, hjemmeside), markedsføring (inkl. annoncer og indstik til foldere) samt udvikling og lancering af produktprogram.

Hvad er ambitionsniveauet for produktprogram og partnerprogram?

Til drøftelse.

Line Krogh Lay: partnerprogrammets styrke må være, at fællesskabet gør os stærke, så vi sammen kan nå længere ud.

Charlotte Mannstaedt: partnerprogrammet er en konkret mulighed for at realisere de overordnede visioner.

Tove Damholt: Den fælles ambition med partnerprogrammet bør være at det kan åbne døre til fælles projekter med ekstern finansiering, for at tilføre merværdi til programmet.

Line Krogh Lay: Fælles arrangementer som partnerdeltagelse til By Night er godt, så programmet bliver synligt udadtil.

Michael Loft: Hvem udpeger partnere og produkterne i produktprogrammet? Tove Damholt: Alle der vil være partnere og erklærer at de vil leve op til kriterierne, bliver optaget. Produkter vil kunne optages ved 1) selvudfyldt spørgeskema, 2) vurdering i et produktpanel med faglig baggrund.

Jan Jespersen: Er guld, sølv- og bronzeprodukter er den rigtige tilgang. Charlotte Mannstædt: Ja, mærkningen er et redskab til at hæve niveauet for produkter.

Tove Damholt præciserede at ansvarsfordeling for produktprogrammet er som følger: Stevns Erhvervsråd - forretningsudvikling, Verdensarv Stevns – sekretariatsfunktion.

Line Krogh Lay: tænker man venneprogram og frivillighed sammen (som fx Cliffs of Dover). Tove Damholt: Bestemt. Bemærk at et godt frivilligprogram kræver personaleressourcer. Vi har indsamlet input fra potentielle frivillige som entydigt melder at man som frivillig ønsker at blive respekteret og at man ikke ønsker at lave frivilligt arbejde, der afløser lønnet arbejde.

7. Retningslinjer

I takt med det stigende besøgstal og mange nye typer events og aktiviteter ved klinten, har det vist sig et behov for at lave nogle entydige, overskuelige regler for brug af naturen ved Stevns Klint. Derfor har Stevns Kommune (ansvarshavende) og Verdensarv Stevns (faciliterende) indledt en proces omkring udarbejdelse af retningslinjer for aktiviteter i området. Processen bygger i høj grad på involvering af et bredt udsnit af relevante nationale og lokale foreninger, lodsejere, borgere og andre interesserede. Der har indtil nu været afholdt tre dialogmøder, hvor der bl.a. diskuteres konkrete cases.

Er der noget bestyrelsen ønsker særligt fokus på i udarbejdelsen af retningslinjer?

Status for proces om udarbejdelse af retningslinjer vedhæftet.

Til drøftelse.

Naja Habermann fortalte om arbejdet med retningslinjer, der foregår i samarbejde med Stevns Kommune. Mange foreninger og privatpersoner har været involveret og der er tilfredshed med de dialogbaserede møder med en god tone, der sikrer et solidt fundament for et gennearbejdet resultat.

Michael Loft: Husk juridisk bæredygtighed -undgå at lave lovovertrædelser ved fx ironman. Mener at grupper over 30 personer eller indtægtsgivende aktiviteter kræver godkendelse af pårørte lodsejere iflg. Naturbeskyttelsesloven §7.

Annette Mortensen: Stor ros til det grundige arbejde med retningslinjerne og at bringe de mange forskellige interessenter sammen.

---

8. Viden om verdensarvsarbejdet

Der er fortsat behov for sikre øget viden omkring verdensarvsarbejdet. På sidste kommunalbestyrelsesmøde blev det besluttet at afholde temamøde for kommunalbestyrelsen.

Hvor ser bestyrelsen det største behov for øget viden om verdensarvsarbejdet?

Til drøftelse.

Line Krogh Lay: Kursus og/eller materiale dansk og engelsk for giftefogeder og politikere der er i kontakt med mange udefrakommende. Sekretariatet følger op.

9. Eventuelt

Michael Loft: Hvorfor er trampestien lagt ind i landet i nordenden, hvorfor er lodsejerne ikke blevet involveret i processen og hvorfor stemmer kort og afmærkning ikke overens? Berith Burkandt: Beslutningen er truffet i Stevns Kommune på baggrund af talrige tilbagemeldinger fra gæster, der har oplevet at ruten var ufremkommelig.

Der følges op afmærkningen og skiltningen ved Kulsti Rende og resten af den nordlige rute til næste møde.